

DOLORES REDONDO

El guardià invisible

labutxaca

TRILOGIA DE BAZTAN 1

Dolores Redondo

El guardià invisible

Traducció de Laia Font i Núria Garcia

Columna
Barcelona

Títol original: *El guardián invisible*

© Dolores Redondo, 2013

Per acord amb Pontas Literary & Film Agency

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Columna l'any 2013

Primera edició en aquest segell: maig del 2016

© de la traducció: Laia Font i Núria García, 2013

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 6.231-2016

ISBN: 978-84-16600-03-8

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

L'Ainhoa Elizasu va ser la segona víctima del *basajaun*, tot i que aleshores la premsa encara no li deia així. Va ser una mica més endavant, quan es va saber que al voltant dels cadàvers apareixien pèls d'animal, restes de pell i rastres dubtosament humans, així com una mena de cerimònia fúnebre de purificació. Era com si una força maligna, tellúrica i ancestral hagués marcat els cossos d'aquelles quasi nenes amb la roba estripada, el pèl púbic rasurat i les mans col·locades en actitud virginal.

Quan l'avisaven de matinada perquè anés a l'escenari d'un crim, la inspectora Amaia Salazar seguia sempre el mateix ritual: apagava el despertador perquè no molestés en James, agafava la roba i el telèfon fent-ne una pila i baixava molt a poc a poc les escales fins a la cuina. Es vestia mentre es prenia un cafè amb llet i deixava una nota per al marit, després es ficava al cotxe i conduïa absorta en pensaments buits, un soroll blanc que sempre li omplia el cap quan es despertava abans que sortís el sol i que l'acompanyava com les restes d'una vigília inacaba-

da, encara que conduís durant més d'una hora des de Pamplona fins a l'escenari on l'esperava una víctima. Va agafar un revolt massa tancat i el xerric de les rodes va fer que s'adonés que anava molt distreta; aleshores es va obligar a parar atenció a la sinuosa carretera ascendent que s'endinsava en els boscos espessos que rodejaven Elizondo. Al cap de cinc minuts, va aturar el cotxe a tocar d'una balisa i va reconèixer l'esportiu del doctor Jorge San Martín i el tot terreny de la jutgessa Estébanez. Va baixar del vehicle i va anar cap a la part del darrere, d'on va treure unes botes d'aigua que es va calçar repenjada al maleter. Mentrestant, se li van acostar el sotsinspector Jonan Etxaide i l'inspector Montes.

—Fa mala pinta, és una criatura. —En Jonan va consultar les notes que havia pres—. Dotze o tretze anys. Els pares han denunciat que la noia no havia arribat a casa a les onze de la nit.

—Una mica aviat per presentar una denúncia per desaparició —va opinar l'Amaia.

—Sí. Pel que es veu, va trucar al mòbil del germà gran cap a les vuit i deu per dir-li que havia perdut l'autobús d'Arizkun.

—I el germà no va dir res fins a les onze?

—Ja se sap: «Els *aitas* et mataran. Sisplau, no els diguis res. A veure si em pot portar el pare d'alguna amiga». Total, que va callar i es va posar a jugar a la PlayStation. A les onze, quan va veure que la germana no arribava i sa mare es començava a posar histèrica, els va dir que l'Ainhoa havia trucat. Els pares es van presentar a la comissaria d'Elizondo i van insistir que a la seva filla li havia passat alguna cosa. No contestava al mòbil i ja havien parlat amb totes les seves amigues. L'ha trobat una patrulla. En arribar al revolt, els agents han vist les sabates de la

noia al marge de la carretera —va dir en Jonan, assenyalant amb la llanterna cap al punt, a tocar de l'asfalt, on unes sabates de xarol negre i taló mitjà brillaven perfectament alineades. L'Amaia es va ajupir per mirar-les.

—Estan com col·locades expressament. Les ha tocat algú? —va preguntar. En Jonan va tornar a consultar les notes. L'Amaia va pensar que l'eficiència del jove sotsinspector, i a més antropòleg i arqueòleg, era un regal en casos tan durs com el que es preveia.

—No. Estaven així, alineades i apuntant a la carretera.

—Digues als d'emprentes que vinguin, quan acabin, i que mirin a l'interior de les sabates. Per col·locar-les així, cal posar els dits a dintre.

L'inspector Montes, que s'havia quedat en silenci mirant-se les punteres dels mocassins italians de firma que duia, va aixecar el cap bruscament, com si s'acabés de despertar d'un son profund.

—Salazar —va murmurar a tall de salutació. I va començar a allunyar-se cap al marge del camí, sense esperar-la. L'Amaia va fer un gest de perplexitat i es va tornar cap a en Jonan.

—I a aquest què li passa?

—No ho sé, però hem vingut en el mateix cotxe des de Pamplona i no ha badat boca. Jo diria que ha begut una mica.

Sí, ella també ho creia. Des del divorci, l'inspector Montes havia anat de mal borràs, i no tan sols per aquella afició recent a les sabates italianes i les corbates acolorides. Les darreres setmanes el notava especialment distret, absort en el seu món interior, fred i impenetrable, quasi autista.

—On és la noia?

—Al costat del riu. S'ha de baixar pel vessant —va dir

en Jonan, assenyalant el barranc i fent un gest de disculpa, com si ell fos responsable que el cos fos allà.

Mentre baixava pel pendent, que el riu mil·lenari arapava a la roca, va veure de lluny els focus i les cintes que delimitaven el perímetre d'acció dels agents. A un costat, la jutgessa Estébanez parlava en veu baixa amb el secretari judicial mentre mirava de reüll l'indret on hi havia el cos. Al voltant del cadàver, dos fotògrafs de la policia científica feien ploure flaixos des de tots els angles. Un dels tècnics de l'Institut Navarrès de Medicina Legal s'agenollava al costat del cos i semblava que prenia la temperatura del fetge.

L' Amaia va comprovar amb satisfacció que tot el personal respectava el pas que els primers agents que havien arribat a la zona havien delimitat per entrar i sortir de l'àrea acordonada. Així i tot, com sempre, li va semblar que hi havia massa gent. Era un sentiment que fregava l'absurd i que potser provenia de l'educació catòlica que havia rebut, però invariablement, quan havia d'estar davant d'un cadàver, li sorgia aquella necessitat d'intimitat i recolliment que l'aclaparava als cementiris i que es veia violada amb la presència professional, distant i aliena dels qui es movien a l'entorn d'aquell cos, únic protagonista de l'obra d'un assassí i, malgrat tot, mut, silenciàt, ignorat en l'horror que havia viscut.

S'hi va acostar a poc a poc, observant el lloc que algú havia triat per a la mort. Al costat del riu, s'hi havia format una platja de pedres grises i arrodonides, segurament arrossegades per les crescudes de la primavera anterior, una llengua seca d'uns nou metres d'ample que s'estenia fins on li allargava la vista en la llum escassa de l'alba incipient. L'altre marge del riu, de tot just uns quatre metres d'amplada, s'endinsava en un bosc profund que es

tornava més dens a mesura que s'hi penetrava. La inspectora va esperar uns segons que el tècnic de la policia científica acabés de fotografiar el cadàver; després, s'hi va apropar, es va situar als peus de la nena i, com tenia per costum, va buidar la ment de pensaments, va mirar el cos, estès prop del riu, i va mussitar una oració breu. Només aleshores es va sentir preparada per mirar-la com l'obra d'un assassí.

L'Ainhoa Elizasu havia tingut en vida uns ulls castanys i bonics que ara miraven a l'espai infinit, suspesos en un gest de sorpresa. El cap, lleument inclinat enrere, deixava veure un tros de cordill tosc que se li havia enfonsat en la carn del coll fins a gairebé desaparèixer. L' Amaia es va ajupir sobre el cos per observar-ho.

—No està ni lligat, simplement va estrènyer fins que la noia va deixar de respirar —va xiuxiuejar quasi per a ella.

—Ha de ser fort: un home? —va suggerir en Jonan, darrere seu.

—És probable, tot i que no és gaire alta, u cinquanta-cinc més o menys, i molt prima; també ho podria haver fet una dona.

El doctor San Martín, que fins aquell moment havia estat xerrant amb la jutgessa i el secretari judicial, es va acostar al cadàver després d'acomiar-se de la magistrada amb una cerimònia pròpia d'un besamans.

—Inspectora Salazar, sempre és un plaer veure-la, encara que sigui en aquestes circumstàncies —va dir festi-vament.

—El mateix dic jo, doctor San Martín. Què li sembla el que tenim aquí?

El metge va agafar els apunts que li va passar el tècnic i els va fullejar breument mentre s'ajupia al costat del

cadàver, no sense abans dedicar a en Jonan una mirada apreciativa amb què calibrava la seva joventut i els coneixements que tenia. Una mirada que l'Amaia coneixia bé. Uns quants anys enrere, ella havia sigut la jove sotsinspectora que calia instruir en els secrets de la mort, un plaer que en San Martín, un distingit professor, no deixava escapar mai.

—Acosti's, Etxaide, vingui cap aquí i potser aprendrà alguna cosa.

El doctor San Martín es va posar els guants quirúrgics que va treure d'una bossa Gladstone de cuir i va palpar suaument la mandíbula, el coll i els braços de la nena.

—Què en sap, del *rigor mortis*, Etxaide?

En Jonan va sospirar abans de començar a parlar en un to semblant al que devia fer servir a l'escola quan contestava a la mestra.

—Doncs sé que comença a les parpelles unes tres hores després de la mort i s'estén per la cara i el coll fins al pit, i finalment s'amplia a tot el tronc i les extremitats. En condicions normals, s'arriba a la rigidesa completa cap a les dotze hores i comença a desaparèixer seguint l'ordre invers cap a les trenta-sis.

—Déu n'hi do, què més? —el va animar el metge.

—Constitueix un dels marcadors principals per fer l'estimació de la data de la mort.

—I troba que se'n podria fer una estimació basant-se únicament en el grau de *rigor mortis*?

—Doncs... —va titubejar en Jonan.

—Rotundament no —va asseverar en San Martín—. El grau de rigidesa pot variar en funció de l'estat muscular del difunt, la temperatura de l'habitació o de l'exterior, com en aquest cas, temperatures extremes que poden fer que sembli que hi ha *rigor mortis*; per exemple, en

el cas de cadàvers exposats a temperatures altes o amb espasme cadavèric... Sap què és?

—Crec que se'n diu així quan en el moment de la mort els músculs de les extremitats es tensen de tal manera que costaria arrabassar-los qualsevol objecte que subjectessin en aquell instant precís.

—Exacte. Per tant, recau una gran responsabilitat sobre el patòleg forense. No s'ha d'establir la data sense tenir en compte aquests aspectes i, per descomptat, les hipòstasis... La lividesa *post mortem*, perquè m'entengui. Deu haver vist aquestes sèries americanes en què el forense s'agenolla al costat del cos i al cap de dos minuts ja estableix l'hora de la mort —va dir, arquejant teatralment una cella—. Doncs deixi'm que li digui que és mentida. L'anàlisi de la quantitat de potassi en el líquid de l'ull ha representat un gran avenç, però només podré establir l'hora amb més precisió després de l'autòpsia. Ara, i amb el que tinc aquí, puc dir-li: tretze anys, dona. Per la temperatura del fetge, jo diria que fa dues hores que és morta. Encara no hi ha *rigor* —va afirmar, palpant de nou la mandíbula de la nena.

—Concorda bastant amb la trucada que va fer a casa i la denúncia dels pares. Sí, dues hores escasses.

L'Amaia va esperar que el metge s'incorporés i el va substituir al costat de la noia. No li va passar per alt la mirada d'alleujament d'en Jonan quan es va veure alliberat de l'escrutini del forense.

Els ulls mirant a l'infinit i la boca entreoberta en un gest que semblava de sorpresa, o potser un darrer intent d'agafar aire, donaven al rostre de la noia un toc d'esbalaïment infantil, com el d'una nena pel seu aniversari. Tota la roba estava estripada amb talls nets des del coll fins als engonals i se separava a banda i banda, com l'em-

bolcall d'un regal macabre. La brisa suau que provenia del riu va bellugar una mica el serrell recte de la noieta i a l'Amaia li va arribar una olor de xampú barrejada amb una altra, més acre, de tabac. Es va demanar si fumava.

—Fa olor de tabac. Sabeu si portava bossa?

—Sí que en duia. Encara no ha aparegut, però tinc gent rastrejant la zona fins a un quilòmetre més avall —va dir l'inspector Montes, estirant el braç en direcció al riu.

—Pregunteu a les seves amigues on van anar i amb qui.

—Així que es faci de dia —va dir en Jonan, tocant-se el rellotge—. Les seves amigues deuen ser nanes de tretze anys, deuen dormir.

Va observar les mans col·locades als costats del cos. Estaven blanques, impol·lutes i amb els palmells girats cap amunt.

—Us heu fixat en la posició de les mans? Les han col·locat així.

—Hi estic d'acord —va dir en Montes, que estava dret al costat d'en Jonan.

—Que les fotografiïn, i preserveu-les com més aviat millor. Potser es va intentar defensar. Tot i que les ungles i les mans es veuen força netes, potser tindrem sort —va dir, adreçant-se a l'agent de la científica.

El forense es va ajupir de nou sobre la nena, davant de l'Amaia.

—Caldrà esperar l'autòpsia, però jo apuntaria l'asfíxia com a causa de la mort, i tenint en compte la força amb què es va enfonsar la corda en la carn diria que va ser molt ràpid. Els talls que hi ha pel cos són superficials i estaven destinats únicament a estripar la roba. Es van fer

amb un objecte molt afilat, un ganivet, un cúter o un bisturí, això l'hi diré més tard, però quan els va fer la noia ja era morta. Amb prou feines hi ha sang.

—I això del pubis? —va intervenir en Montes.

—Crec que va fer servir el mateix objecte tallant per rasurar el pèl púbic.

—Potser per endur-se'n una part com a trofeu, inspectora? —va preguntar en Jonan.

—No, no ho crec. Mira com l'ha apartat cap als costats del cos —va comentar l'Amaia, assenyalant diverses piletes de pelussa fina—. Més aviat sembla que el volgués eliminar, i substituir-lo per això —va dir, indicant un pastisset daurat i untuós que havien col·locat sobre el pubis nu de la noia.

—Quin cabronàs. Per què han de fer aquestes coses? No en tenia prou, de matar una criatura, que li havia de posar això aquí. Què deu passar pel cap d'algú que fa una cosa així? —va exclamar en Jonan amb un gest de fàstic.

—Aquesta és la teva feina, xaval, endevinar què pensa aquest porc —va dir en Montes, acostant-se al doctor San Martín.

—La va violar?

—Diria que no, tot i que no en puc estar segur fins que l'examini més a fons. La posada en escena té un marcat aspecte sexual... Estripar la roba, deixar el pit a l'aire, rasurar el pubis... I això del pastisset... Sembla una mantegada, o...

—És un *txantxigorri* —va intervenir l'Amaia—. És un pastís típic d'aquesta zona, encara que aquest és més petit que els que veig normalment. Però és un *txantxigorri*, segur. Llard, farina, ous, sucre, llevat i llardons fregits per fer un pastís, una recepta ancestral. Jonan, que el posin en una bossa i, sisplau —va dir l'Amaia, adreçant-se a tots—,

això del pastís que no surti d'aquí, de moment aquesta informació és reservada.

Tots van fer que sí amb el cap.

—Aquí ja hem acabat. San Martín, és seva. Ens veurem a Medicina Legal.

L'Amaia es va incorporar i va dedicar una última mirada a la noia abans de pujar el vessant fins al cotxe.